



Miljöprövningsdelegationen

Kungörelsedelgivning

Octapharma AB
Elersvägen 40
112 75 Stockholm

**Tillstånd för tillverkning av läkemedel vid Octapharma AB:s
anläggning i Hornsberg, Stockholms kommun**

Tillståndsplikt B och verksamhetskod 24.20 enligt 12 kap. 2 § miljöprövningsförordningen (2013:251), verksamhetskod 24.110 enligt 12 kap. 9 § samma förordning samt verksamhet enligt industriutsläppsförordningen (2013:250)

SWEREF-koordinater N: 6581531, E: 670801

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken Octapharma AB (bolaget), med organisationsnummer 556550-4833, tillstånd till att på fastigheterna Hornsberg del av 10 samt Munterheten 1 och 2 i Stockholms kommun årligen:

- renframställa proteiner ur maximalt 3 500 ton humanplasma,
- renframställa proteiner ur maximalt 500 ton halvfabrikat,
- renframställa proteiner ur maximalt 15 ton råsubstanser från odling, extraktion och farmaceutisk beredning till injektionspreparat och
- tillverka virusinaktiverad plasma, såsom OctaplasLG.

Tillståndet omfattar även övriga verksamheter såsom att återvinna etanol och att tillverka sterila vattenlösningar.

Tillståndet gäller tills vidare.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad bolaget har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Innan tillståndet tas i anspråk ska detta meddelas till tillsynsmyndigheten.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

3. Buller från verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostad, förskola, skola eller vårdlokal än följande begränsningsvärden:

Dagtid (kl. 06-18) vardagar mån-fre	50 dBA
Kvällstid (kl. 18-22) samt lör-, sön- och helgdag (kl. 06-18)	45 dBA
Natttid (kl. 22-06)	40 dBA

Om ljudet innehåller ofta förekommande impulser, hörbara tonkomponenter eller bådadera ska de ekvivalenta ljudnivåerna ovan sänkas med 5 dBA-enheter. Momentana ljud natttid (kl. 22-06) får som riktvärde inte överskrida 55 dBA.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätning och beräkning. Kontroll ska ske vid betydande förändring av verksamheten som kan påverka ljudnivån eller när tillsynsmyndigheten begär det.

4. Kemiska produkter som har en negativ påverkan på miljön och människors hälsa ska, i den mån det är möjligt, ersättas av mindre skadliga produkter. Bolaget ska dokumentera vilka kemiska produkter som substitueras eller inte längre används i verksamheten och redovisa detta årligen i miljörapporten. I god tid innan införande av nya eller utbyte av befintliga kemiska produkter i tillverkningsprocessen ska bolaget meddela tillsynsmyndigheten. (*Se delegation*)
5. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att spill och läckage inte kan nå spillvattennätet, dagvatten, grundvatten eller omgivande mark.
6. Volymen processavloppsvatten som avleds till spillvattennätet får inte överskrida 600 000 m³ per löpande 12-månaders period. Utsläpp till spillvattennätet ska ske jämnt fördelat per vecka. Flödet ska så långt som möjligt vara kontinuerligt.
7. Utsläpp till spillvattennätet av miljöfarliga kemiska produkter, såsom toxiska och svårnedbrytbara organiska föreningar, från tillverkningsprocessen ska förebyggas. Kontroll av utgående processavloppsvatten ska ske genom provtagning och analys av relevanta föreningar. Resultatet ska redovisas i miljörapporten. (*Se delegation*)
8. I utgående processavloppsvatten ska pH som begränsningsvärde ligga inom intervallet 6,5 till 10,0. Mätning av pH ska ske kontinuerligt.
9. Om besvärande lukt i omgivningen uppstår från verksamheten ska bolaget, i samråd med tillsynsmyndigheten, vidta åtgärder för att motverka luktolägenheterna. (*Se delegation*)
10. Bolaget ska arbeta för att minimera förbrukningen av olja i ångcentralen. Fördelningen mellan olja och el vid produktion av processånga ska redovisas i miljörapporten.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

11. Bolaget ska kontinuerligt arbeta för att minimera miljöpåverkan från transporter som verksamheten genererar i närområdet. Redovisning av arbetet ska ske i miljörapporten.
12. Förslag till egenkontrollprogram för verksamheten ska ges in till tillsynsmyndigheten inom tre månader efter att detta beslut vunnit laga kraft.
13. Om verksamheten i sin helhet eller någon del av denna upphör ska detta i god tid anmälas till tillsynsmyndigheten.

Kemiska produkter och farligt avfall ska tas omhand på sätt som tillsynsmyndigheten bestämmer. Sökande ska vidare i samråd med tillsynsmyndigheten utreda om förorenade områden, inklusive byggnader, finns inom verksamhetsområdet och i sådana fall också ansvara för att efterbehandling sker, efter vederbörlig prövning enligt 10 kap. miljöbalken.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

- Skydds- och försiktighetsåtgärder avseende införande av nya eller utbyte av befintliga kemiska produkter, villkor 4.
- Provtagningsfrekvens och de miljöfarliga kemiska föreningar som ska analyseras, villkor 7.
- Åtgärder för att begränsa luktolägenheter i omgivningen, villkor 9.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller bolagets yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft. Innan tillståndet tas i anspråk ska tillsynsmyndigheten meddelas, se villkor 2.

Återkallelse av tidigare beslut

När detta beslut om tillstånd tas i anspråk ska det tillämpas för verksamheten. Tidigare meddelat tillstånd upphör att gälla när beslutet vunnit laga kraft. Även beslut och förelägganden för verksamheten som tillsynsmyndigheten meddelat, med stöd av 9 kap. miljöbalken, upphör att gälla när detta beslut vunnit laga kraft.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Bakgrund

Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken för en utökad produktion vid den befintliga anläggningen i Hornsberg. Orsaken är att nu tillåten maximal produktionsvolym inte kommer att räcka till för den framtida efterfrågan. I huvudsak ska inga större förändringar i produktionsprocesser utföras, avsikten är

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

att öka produktionsvolymerna genom moderniseringar av produktionsutrustningen samt ombyggnad av befintliga lokaler.

Tidigare tillståndsbeslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län lämnade den 17 mars 2008 bolaget tillstånd enligt miljöbalken att på fastigheterna Hornsberg 10 och 11 i Stockholms kommun årligen:

- renframställa proteiner ur maximalt 1 500 ton humanplasma och återvinna den etanol som åtgår för detta,
- renframställa proteiner ur maximalt 120 ton halvfabrikat,
- renframställa proteiner ur maximalt 12 ton råsubstanser från odling, extraktion och farmaceutisk beredning till injektionspreparat och
- tillverka 100 m³ sterila vattenlösningar för injektions- och infusionsbruk.

I beslut den 25 februari 2014 avslutade Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län prövotidsutredningen UI som ålagts bolaget i ovan angivna tillstånd samt upphävde den provisoriska föreskriften Pl. Delegationen föreskrev följande slutliga villkor.

- Processavloppsvatten från verksamheten ska omhändertas på ett sådant sätt att det före avledning till det kommunala spillvattennätet, uppfyller vid varje tidpunkt gällande krav från Stockholm Vatten AB vad avser metallhalter och organiska föreningar.

Samråd

Samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken har genomförts. Samrådsmöte med myndigheter ägde rum den 16 juni 2014. Vid mötet deltog representanter från bolaget, Länsstyrelsen, Stockholms stads miljöförvaltning och Stockholm Vatten AB. Samråd med övriga myndigheter har skett genom brevtuskick. Samråd med enskilda och närliggande verksamheter har genomförts den 8 september 2014 genom ett samrådsmöte på anläggningen. Inbjudan gick ut genom brev till boende i området samt genom annonsering i lokaltidningen Mitt i Kungsholmen. En samrådsredogörelse har skickats till Länsstyrelsen. Då verksamheten omfattas av verksamhetskod 24.20 ska verksamheten, enligt 3 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar, alltid antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 30 december 2014. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet samt Mitt i Kungsholmen den 1 respektive 7 juli 2015. Ansökan inklusive miljökonsekvensbeskrivningen har remitterats till Stockholms stads miljö- och hälsoskyddsnämnd, Stockholm Vatten AB, Storstockholms brandförsvaret och Länsstyrelsen i Stockholms län.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Yttranden har kommit in från Stockholms stads miljö- och hälsoskyddsnämnd, Stockholm Vatten AB och Storstockholms brandförsvaret. Bolaget har fått tillfälle att bemöta yttrandena. Länsstyrelsen i Stockholms län har avstått från att yttra sig. Ett förslag till beslut har kommunicerats med bolaget.

ANSÖKAN MED YRKANDEN, ÅTAGANDEN OCH FÖRSLAG TILL VILLKOR

Yrkanden

Bolaget ansöker om tillstånd enligt miljöbalken för att utöka produktionen avseende renframställning av proteiner på nuvarande plats på fastigheterna Hornsberg 10, 11 och 12 i Stockholms kommun. De maximala produktionsvolymerna per år beräknas att uppgå till följande:

- renframställa proteiner ur maximalt 3 500 ton humanplasma (innefattar ej produktion av OctaplasLG) och återvinna den etanol som åtgår för detta,
- renframställa proteiner ur maximalt 500 ton halvfabrikat,
- renframställa proteiner ur maximalt 15 ton råsubstanser från odling, extraktion och farmaceutisk beredning till injektionspreparat.

Tillverkningen av OctaplasLG ur humanplasma, vilket sker genom en fysikalisk process för att tillverka läkemedel (farmaceutisk tillverkning), är i sig en verksamhet som inte kräver tillstånd enligt miljöbalken, utan endast en anmälan till tillsynsmyndigheten. Av denna anledning medtas inte de beräknade maximala produktionsmängderna av OctaplasLG, ca 535 ton/år, i de ovan föreslagna produktionsvillkoren för verksamheten.

Bolaget ansöker även om att tillståndsbeslutet förenas med ett verkställighetsförordnande i enlighet med 22 kap. 28 § miljöbalken, så att tillståndet till den sökta verksamheten kan tas i anspråk innan domen vunnit laga kraft. Som skäl till detta anges följande:

- företagets produkter är livsviktiga för de patienter som behöver dem och tidvis förekommer en bristsituation för tillgång till produkterna på världsmarknaden,
- projektering, uppbyggnad och driftstart av ny produktionsutrustning eller helt nya produktionslinjer för en ökad produktion är en komplicerad och tidskrävande process, vilken i sig understryker behovet av att så snabbt som möjligt kunna genomföra den planerade utökningen av produktionen och
- för att företaget inte på grund av ovanstående förhållanden ska tappa marknadsandelar, är företaget beroende av att så snart som möjligt kunna utöka produktionen.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Förslag till villkor

Bolaget föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå vid närmaste bostad än följande begränsningsvärden:

Dagtid vardagar (kl. 06-18) 50 dB(A)
Kvälls- och nattetid (kl. 18-06) samt lör-, sön- och helgdag (kl. 06-18)
45 dB(A)

Nivåerna ovan avser immissionsvärden vid bostäder, förskolor, skolor och vårdlokaler och de gäller utomhus vid fasad. För förskolor, skolor och vårdlokaler ska de tillämpas för de tidpunkter lokalerna används.

Utöver ovan angivna maximala ljudnivåer gäller att återkommande höga ljudtoppar (>55 dBA L_{max}) inte får förekomma nattetid 22-06.

2. För utsläpp till spillvattennätet ska följande gälla:

Volymen utgående processavloppsvatten får inte överskrida 600 000 m³ per löpande 12-månaders period och endast i undantagsfall överskrida 20 000 m³ per vecka.

Bolaget ska återkommande ta prover på det samlade utgående processavloppsvattnet. Frekvensen avseende provtagning samt analysomfattning bestäms i samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget ska aktivt verka för att miljöfarliga kemikalier inte avleds till spillvattenavloppet. Detta arbete ska årligen redogöras för i bolagets miljörapport.

Utgående processavloppsvatten ska innehålla begränsningsintervallet pH 6,5–11,0. Mätning och registrering av pH-värde ska ske kontinuerligt vid avledning av processavloppsvatten

3. Med hänvisning till vad som enligt ovan och i miljökonsekvensbeskrivningen anförts, anhåller bolaget om tillstånd enligt miljöbalken för den beskrivna verksamheten samt för angivna emissioner av processavlopp till spillvattennätet samt för genererat buller från verksamheten på de fastigheter i Hornsberg, på Kungsholmen i Stockholms Stad där verksamheten bedrivs.

Åtaganden

Bolaget har i ansökningshandlingarna åtagit sig bland annat följande:

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

1. Fullfölja den åtgärdsplan som bolaget tagit fram i samråd med tillsynsmyndigheten och Stockholm Vatten AB med syfte att minimera utsläppet av Triton X-100 till spillvattennätet.
2. För att förebygga risk för spill av miljöfarliga ämnen till processavloppet har företaget för avsikt att, där så inte redan finns, installera möjlighet att stänga golvbrunnar i anslutning till platser där miljöfarliga kemikalier hanteras, framförallt Triton X-100.
3. Operativa tankar och cisterner ska ha nivåmätning och vara försedda med överflyllnadsskydd. Uppsamlingsvolymen inom respektive yta ska minst motsvara den största behållarens volym.
4. Bolaget har i ansökan åtagit sig att, vid projektering av den nya produktionsanläggningen, utreda om ökad behandlingsvolym alternativt batchvis behandling av processavloppet behövs för att klara föreskrivet pH-intervall.
5. En ny destillationskolonn, för återvinning av etanol, installerades och togs i drift under 2009. En framtida kapacitetsökning hos befintlig kolonn är planerad genom att installera ett försteg med en vacuumkolonn där etanolen drivs av vid en lägre temperatur för att sedan destilleras i den befintliga kolonnen till rätt kvalitet. Denna vacuumkolonn kommer också att ge en lägre total energiförbrukning för den återvunna etanolen.

BOLAGETS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och vad bolaget i övrigt angett framgår bland annat följande.

Områdesbeskrivning

Bolagets anläggning ligger i kvarteret Hornsberg på nordvästra Kungsholmen i Stockholms kommun. Den befintliga bebyggelsen inom området är av mycket varierande ålder. Industriell verksamhet har bedrivits på platsen sedan slutet av 1800-talet.

Befintlig bebyggelse intill industriområdet utgörs i stor utsträckning av bostäder, friliggande flerfamiljshus i 2-8 plan, där närmaste bostad är belägen cirka 70 meter från produktionslokalerna. I korthet kan närområdet beskrivas enligt följande:

- omgivningarna norr och öster om industriområdet utgörs närmast av relativt nybyggda bostadshus och ytterligare norrut av Mälaren/Ulvsundasjön,
- området söder om industriområdet utgörs av SL:s bussgarage och Essingeleden och
- området väster om industriområdet utgörs av ett område för sport och fritidsaktiviteter samt bostäder och grönområden.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Planförhållanden

Bolagets huvudsakliga produktion sker i lokaler på fastigheten Munterheten 1. Verksamhet bedrivs även i lokaler på fastigheterna Munterheten 2 och Hornsberg 10 samt på fastigheten Lyckan 9. Bolaget äger fastigheterna Munterheten 1 och 2 och hyr lokaler på övriga fastigheter. Fastigheterna Munterheten 1 och 2 omfattas av stadsplan Pl 5591A, vilken vann laga kraft den 5 maj 1970. I stadsplanen framgår att området får användas för industri- och kontorsändamål.

Ett arbete med att utveckla Västra Kungsholmen har pågått under en längre tid. Stockholms stads "Nordvästra Kungsholmen, Program för ett stadsutvecklingsområde, är daterat i juni 2002. Syftet med programmet var att möjliggöra utbyggande av innerstaden och förverkliga den mångfunktionella staden med en blandning av bostäder, arbetsplatser och service.

I gällande översiktsplan för Stockholms Stad, "Promenadstaden", vilken är antagen av kommunfullmäktige den 15 mars 2010, är Nordvästra Kungsholmen fortsatt angivet som ett "Stadsutvecklingsområde". I översiktsplanen framgår att när Västra Kungsholmen är fullt utbyggt "kommer det att inrymma 20 000 boende, upp emot 35 000 arbetsplatser och en allsidig kommersiell och offentlig service".

Nollalternativ

Nollalternativet innebär att produktionsnivåerna inte kan utökas i den befintliga verksamheten. Produktionen vid den befintliga anläggningen kommer initialt att bibehållas på nu tillståndsgiven nivå. Den planerade produktionsökningen kommer istället flyttas till någon eller några av koncernens övriga produktionsanläggningar utanför Sverige. Nollalternativet innebär en minskad lönsamhet och minskade investeringar för bolaget. Bolaget konstaterar även att nollalternativet kan komma att innebära att en produktionsökning hamnar på en mindre attraktiv verksamhetsplats utanför Sverige.

Alternativ lokalisering

Bolaget är det fjärde största företaget i världen inom sitt verksamhetsområde. Bolaget gör bedömningen att det inte är möjligt att hitta alternativa lokaliseringar, som inom rimlig tid och efter nödvändiga ombyggnader till rimliga kostnader skulle kunna användas för företagets verksamhet, i Sverige. De alternativa lokaliseringar för att ersätta anläggningen i Stockholm, som bolaget bedömer som realistiska idag, är dels en överflyttning av produktion till företagets befintliga anläggningar i Österrike, Frankrike och Mexiko, dels av uppköp av andra godkända produktionsanläggningar i utlandet.

Produktionsanläggningen i kvarter Hornsberg i Stockholm är tekniskt sett mycket komplicerad och har under en lång tid byggts upp för att möta de speciella krav som ställs vid tillverkning av läkemedel. Tiden för att flytta verksamheten till en alternativ lokalisering i Sverige, från de inledande byggarbetena till dess att de första produkterna kan säljas på marknaden, beräknas till ca 7 år.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Investeringskostnaderna för att bygga upp en ny anläggning i Sverige bedöms uppgå till mellan 3 och 4 miljarder kronor. Utöver investeringskostnader tillkommer kostnader för validering av den nya anläggningen samt förlorade marknadsandelar. Totalt bedömer bolaget att en ny lokalisering skulle innebära kostnader på ca 7 miljarder kronor.

Teknisk beskrivning

Bolaget bedriver, förutom i Sverige, verksamhet i Österrike, Frankrike, Tyskland samt en mindre anläggning i Mexiko. Antalet anställda i Stockholm är ca 700 personer. Vid ansökt produktionsvolym beräknas antalet anställda öka till ca 1 000 personer. Produktionen bedrivs i princip dygnet runt och året runt veckans alla dagar. Endast kortare stopp i vissa produktionsenheter kommer att ske i samband med service och underhåll av utrustning. Produktionen sker batchvis och medför rengöring av utrustning och tankar mellan tillverkningsomgångarna.

Bolagets läkemedel används bland annat för behandling av blödarsjuka, immunbristsjukdomar och inom intensivvården. I bolagets anläggning i Hornsberg framställs läkemedel genom tre olika typer av produktionsprocesser. Läkemedlen framställs dels genom extraktion och renframställning av proteiner ur human blodplasma, dels genom cellodling och rening av en human cellinje. Det framställs även läkemedel endast genom rening av human blodplasma. Totalt bearbetades ca 1 479 ton blodplasma i bolagets anläggning under 2013.

Hantering/återvinning av etanol

Vid tillverkning av företagets produkter används etanol, processetanol, som huvudsaklig fällningskemikalie. Processetanol är en blandning av nyinköpt och återvunnen etanol. Ny etanol förvaras i en tank om 48 m³ och den återvunna etanolen förvaras i åtta tankar à 6-8 m³. Tankarna är placerade i brandavgränsade rum. Etanolen distribueras via ett slutet rörsystem till en 6 m³ kyld distributionstank. Den årliga mängden etanol som kommer att användas i verksamheten uppgår till ca 7 200 m³.

Etanol återvinns via en destillationsanläggning på anläggningen. Bolaget gör bedömningen att en produktionsökning, enligt ansökan, kommer att innebära en kapacitetsökning på ca 50 % för återdestillation av etanol. Redan 2009 installerade bolaget en ny kolonn med en bättre avskiljningsgrad. Den nya kolonnen har ett restvärde till avlopp på under 0,5 % etanol, att jämföras med den tidigare kolonnen vilken hade ca 3 % kvarvarande etanol. För att möta den planerade kapacitetsökning på ca 50 % kommer bolaget att installera en förkolonn med lågt tryck där etanolen avdrivs vid låg temperatur för att sedan gå vidare till nuvarande kolonn för slutrening.

Vattenförbrukning

Stadsvatten till anläggningen levereras av Stockholm Vatten AB. Under 2013 uppgick förbrukningen av stadsvatten till 376 766 m³. Den planerade

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

produktionsökningen förväntas fördubbla behovet av stadsvatten. Stadsvatten används till exempel för produktion av ånga, för framställning av Purified Water, som media för viss processkyla samt för allmänt bruk och i diskprocesser.

Sjövatten används som media för process- och komfortkyla. För att minimera miljöpåverkan för kylning används direktväxling av sjövatten till kylsystemen då vattentemperaturerna tillåter detta. I övriga fall används sjövattnet för återkylning av kylmaskinerna. Kylvattnet genomgår ingen annan behandling än filtrering före värmeväxlingen och återförs direkt efter användning till Mälaren med en något förhöjd temperatur. Under 2013 uppgick förbrukningen av sjövatten till 4 000 500 m³. Bolaget gör bedömningen att nuvarande vattendom ska täcka även de framtida behoven. Enligt gällande dom från Stockholms Tingsrätt, Vattendomstolen, den 28 februari 1997 får maximalt bortledas 5 200 000 m³ vatten per år från Ulvsundasjön.

Hantering av processavloppsvatten

Verksamhetens utsläpp till spillvattennätet består av:

- processavloppsvatten från produktionen, vilket i huvudsak innehåller organiskt material från produktrester, rester av kemikalier, etanol samt syror och lut från disk och rengöring av produktionsutrustning och
- sanitärt avloppsvatten från toaletter samt avloppsvatten från duschar, handfat och diskbänkar.

Processavloppet och det sanitära avloppet är åtskilda i separata ledningsnät inom fastigheten. Det sanitära avloppet avleds direkt till Henriksdals avloppsreningsverk. Allt processavloppsvatten avleds via en central avloppsanläggning till det kommunala nätet.

Avlopps-bassängen, som är ca 40 m³, utgör även slutgiltig barriär för att förhindra utsläpp av miljöfarliga ämnen till spillvattennätet. Om ett oönskat utsläpp sker i anläggningen kan utpumpningen stoppas och processerna stängas ned. Bassängen har anslutning för sugbil så att ett eventuellt förorenat vatten kan omhändertas. Vid kommande projektering av den nya produktionsanläggningen kommer företaget att utreda om ytterligare volym för utjämning alternativt om två bassänger med batchvis pH-justering erfordras för att klara ett utökat processavloppsvattenflöde.

I den centrala avloppsanläggningen finns utrustning för mätning och registrering av flöde och pH. I bassängen finns även utrustning för pH-justering som sker med salpetersyra eller lut.

Verksamhetens belastning på miljön

Kemiska produkter

Bolaget använder sig av kontrollerad och godkänd humanplasma för framställning av sina produkter. År 2013 åtgick totalt 1 479 ton humanplasma. Vid tillverkning

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

av företagets produkter används etanol som huvudsaklig fällningskemikalie. Förbrukning av etanol uppgick 2013 till 511 ton. Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller en fullständig kemikalieförteckning där den årliga förbrukningen anges. Inga nya kemikalier förväntas att tas i bruk på grund av den kommande produktionsökningen. Förbrukningsmängderna av de befintliga kemikalierna förväntas dock generellt att öka vid en ökad produktion.

Kväve används både i flytande form och i gasform. Kvävgas utnyttjas bland annat vid frystorknings- och autoklaveringsprocesser medan flytande kväve bland annat används vid infrysning av produkter. Det flytande kvävet förvaras i två hålltankar, om 60 m³ respektive 6 m³, placerade på fabriksgården. Gasol används för svetsning av glasampuller i aseptisk tillverkning samt för tändlåga i oljepannan. Gasolen förvaras i gasskåp på fabriksgården.

Vid tillverksamning av bolagets produkter är virusinaktiverande steg ett krav från beslutande myndighet. Virusinaktiveringen är viktigt för patientsäkerheten. Bolaget har valt att använda Triton X-100 som detergent i virusinaktiveringssteg. Bolaget hänvisar till studier som visat att Triton X-100 är mer effektivt än andra detergenter avseende virussäkerheten hos bolagets produkter. Då Triton X-100 är miljöfarligt för vattenlevande organismer har åtgärder vidtagits för att säkerställa en innesluten hantering. Triton X-100 lagerhålls i lokaler så att eventuellt spill inte kan avledas till dag- eller spillvattennätet. Under november 2014 tog bolaget, i samarbete med Stockholm Vatten AB, prover på utgående processavloppsvatten, i syfte att kontrollera en eventuell förekomst av Triton X-100. Av analysresultaten framgick att utgående vatten innehöll mindre mängder av Triton X-100. Bolaget har därför påbörjat en mer omfattande provtagning av processavloppsvattnet och även en mer detaljerad kartläggning/utredning av hanteringen av Triton X-100 i syfte att ytterligare minimera utsläpp av Triton X-100 till spillvattennätet.

Om nya kemikalier behöver tas i bruk, genomgår kemikalien en värdering utifrån bland annat miljöaspekterna och hanteringsrutiner för kemikalien. Vid anläggningen finns en särskild kemikaliestation som innehåller utrymmen för förvaring av lösningsmedel i bulktankar samt tankar för förvaring av rengöringskemikalier för fast utrustning. Lossningsplatserna är sprinklade och vid ett eventuellt spill i samband med lossning avleds vätskan till spilltankar under marknivå. Kemikaliestationen är försedd med ett antal säkerhetsanordningar i syfte att minska riskerna för att flytande produkter i händelse av olycka avleds till dag- eller spillvattennätet eller till omkringliggande mark.

Utsläpp till vatten

Processavloppsvattnet innehåller i huvudsak organiskt material från produktrester, blodplasma, samt rester av kemikalier från disk och rengöring av produktionsutrustning. För att förebygga risk för spill av miljöfarliga ämnen till processavloppet har företaget för avsikt att, där så inte redan finns, installera möjlighet till att stänga golvbrunnar i anslutning till platser där miljöfarliga kemikalier hanteras, framförallt Triton X-100.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

I enlighet med företagets egenkontrollprogram genomförs regelbundet provtagningar och analyser av utgående processavloppsvatten. Bolaget genomför bland annat dygnsprovtagningen av BOD/COD. Av resultat från 2014 framgick att kvoten mellan BOD/COD i medeltal under de sju dygnsproverna uppgick till 0,64, vilket tydligt indikerar att processavloppsvattnets innehåll av organiskt material är att karakterisera som lättnedbrytbart. Det organiska materialet, uttryckt som COD, består till cirka 60 % av etanol. Då vattenmängderna vid den planerade produktionsökningen ökar i mindre utsträckning än utsläppet av etanol kommer halterna av organiskt material i det utgående processavloppet bli högre vid maximal produktion, uppskattningsvis upp till 2 gånger högre.

Dagvatten från hårdgjorda ytor inom fastigheterna avleds via dagvattenbrunnar till det kommunala dagvattennätet till Ulvsundasjön. Återföringen av kylvatten sker via samma dagvattenledningar. Det dagvatten som uppkommer i verksamheten skiljer sig inte kvalitetsmässigt från dagvatten generellt, vilket innebär att viss förorening i form av kväve, fosfor, metaller, olja, PAH, olika typer av kolväten, partiklar och bakterier kan förekomma. Då säkerheten vid såväl lossning av kemikalier som vid avfallshantering är mycket hög bedöms risken vara mycket liten för att ett olyckstillbud skulle generera ett utsläpp av kemikalier eller avfall till dagvattensystemet.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft från verksamheten utgörs i första hand av:

- avdunstning från utrustningen för återvinning av etanol, destillationskolonnen,
- energianläggning för produktion av processånga, med el alternativt olja som bränsle,
- reservaggregatet, EO1, för elförsörjning, aggregaten har begränsad drift och provkörningar uppgår till ca 10 timmar per år och
- biltransporter och dieseltruckar.

Utsläppet av lösningsmedel till luft är mycket begränsat. Etanol och isopropanol är de lösningsmedel som används i större omfattning i verksamheten. All hantering av etanol i produktionen sker med nedkyld etanol i slutna system, vilket innebär att utsläppen till omgivningen är begränsat. Etanol och isopropanol samt återvunnen etanol och isopropanol- och etanolslask förvaras i fyra tankar med en sammanlagd volym på ca 140 m³.

I början av 2011 togs en ny kemikaliestation i drift vilket har medfört att säkerheten vid hanteringen av lösningsmedel har förbättrats och utsläpp till luft av lösningsmedel har begränsats ytterligare. I dagsläget beräknas cirka 6 ton etanol per år att avgå till luften i närområdet. Vid maximal produktion beräknas utsläppen öka till cirka 12 ton etanol per år. Det har inte framförts några klagomål på lukt från närboende.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Vid anläggningen finns kylmaskiner som använder HFC som köldmedia, total installerad mängd HFC uppgick 2014 till 2 082 kg. Anläggningen besiktigas och underhålls årligen av externt ackrediterat företag.

Under 2013 anslöts anläggningen till det lokala fjärrvärmenätet. Energiförsörjningen avseende uppvärmningen av lokaler och produktion av varmvatten ändrades därmed från att tidigare producerats i en egen oljeeldad värmepanna. Anläggningen är även kopplad till öppen fjärrvärme vilket innebär att överskottsvärme från processerna levereras tillbaka till fjärrvärmenät. I samband med detta installerades även en ny energianläggning för produktion av processånga. Anläggningen består av två ångpannor om vardera 4 MW, en elångpanna och en oljeeldad ångpanna. Oljeberoendet för anläggningen är därmed mycket begränsat och de huvudsakliga energikällorna kommer i fortsättningen att vara el och fjärrvärme.

Tabell 1. Oljeförbrukning, historisk och förväntad. 10 % olja är den förväntade fördelningen.

	2012	2013	2014	Max prod. och 100 % olja	Max prod. och 10 % olja
Olja, m ³	2 662	2 714	2 500	4 100	410

Miljöförvaltningen tog under 2013 fram luftföroreningskartor där det framgår att samtliga miljökvalitetsnormer för utomhusluft innehålls vid det område på nordvästra Kungsholmen där bolagets anläggning är lokaliserat. Utsläpp till luft från bolagets verksamhet medförde därmed vid tidpunkten inte att någon miljökvalitetsnorm för utomhusluft överskreds lokalt i närområdet. Bland annat mot bakgrund av att anläggningen idag är ansluten till fjärrvärmenätet och att bolaget driftsatt en ny ångcentral gör bolaget bedömningen att verksamheten inte heller framöver kommer att medverka till att någon miljökvalitetsnorm för utomhusluft i närområdet kommer att överskridas.

Transporter

Bolaget har under 2014 tagit ett lager i Märsta i drift vilket innebär att bolaget har större kontroll över det logistiska flödet. Detta har lett till att bolaget kunnat optimera logistiken på ett bättre sätt. Majoritet av de tunga transportererna kommer att lastas/lossas vid lagret i Märsta. Mellan Märsta och Hornsberg kommer i huvudsak lättare transportfordon med bättre utnyttjad kapacitet per bil att användas. I tabellen nedan framgår hur transportererna till och från anläggningen i Hornsberg kommer att se ut, samt en jämförelse med nuläget.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Tabell 2. Totalt antal transportrörelser till och från anläggningen i Hornberg.

Typ av fordon	Nuvarande situation		Framtida situation	
	Tot. antal/år	ADR*/år	Tot. antal/år	ADR*/år
Tung, 18-24 m	569	59	362	67
Vanlig, 12- 14 m	1798	245	2522	334
Bud, mindre transport/personbil	1180	0	1180	0
Summa	3547	304	4064	401

*ADR – Transport med farligt gods

Sammanfattningsvis framgår av ovanstående tabell att antalet transporter vid maximal produktion kommer förändras enligt nedan:

- antalet transporter kommer att öka med cirka 15 %,
- antalet transporter med farligt gods kommer att öka med drygt 30 % och
- antalet tunga transporter kommer att minska med knappt 40 %.

Utsläpp till mark och grundvatten

Nordvästra Kungsholmen har under lång tid utnyttjats för olika typer av industriell verksamhet, vilket har medfört att marken inom området förorenats av i första hand oljeföreningar. I området har till exempel ett asfaltverk och en bensinstation bedrivit verksamhet. Vidare har Pripps bedrivit mälteriverksamhet ända fram till slutet av 1970-talet och i kvarteret Hornsberg har läkemedelsverksamhet bedrivits sedan 1940-talet.

Vid markarbeten på industritomten har oljekontaminerade markmassor och grundvatten observerats. Dessa markmassor har förorenats av tidigare verksamheter belägna på eller utanför industritomten. Markmassorna har omhändertagits och skickats iväg för externt omhändertagande. Grundvattnet har renats på plats, varefter det efter samråd med Stockholm Vatten AB har avletts till dagvattenavloppet.

Bolagets verksamhet omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250). Enligt 1 kap. 23 § förordningen ska det för en sådan verksamhet finnas en statusrapport som omfattar föroreningar i mark och grundvatten som har samband med verksamheten. En statusrapport krävs dock inte om risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område där verksamheten bedrivs. Bolaget gör bedömningen att verksamheten inte omfattas av kravet på att upprätta en statusrapport då risken för att bolagets verksamhet kan orsaka en föroreningsskada är liten.

Att marken inom området är hårdgjord samt att tankar och cisterner är invallade minimerar riskerna för att marken ska förorenas. Arbetet vid t.ex. lossning och lastning av lösningsmedel är reglerat i skriftlig rutin och arbetet utförs av särskilt utbildad personal. Vid en framtida utökad produktion sker ingen ändring av hanteringen jämfört med nuvarande situation. Det som skiljer är frekvensen av

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

hanteringen, och därmed risken för ett större spill eller miljöolycka. De befintliga åtgärderna bedöms vara tillräckliga för att kvarhålla även eventuella spill i framtiden. Vidare uppger bolaget att det inte har hänt några tillbud på fastigheten som har medfört att mark eller grundvatten förorenats sedan bolaget startade sin verksamhet.

Avfall

Avfall som genereras i verksamheten insamlas, sorteras och transporteras bort för slutligt omhändertagande av etablerade avfallsentreprenörer. Vid kemikaliestationen på området finns separata utrymmen avsedda för hantering av vissa avfallsfraktioner. Det farliga avfallet märks upp och förvaras i invallade avfallsrum inne i anläggningen. Entreprenören har medverkat vid utformningen av utrymmena vilket gör att all hantering sker på ett tillfredsställande sätt, entreprenören har permanent bemanning på industritomten. En kopia på entreprenörens tillstånd att omhänderta och transportera farligt avfall finns tillgängligt hos säkerhets- och miljöchefen.

I de årliga miljörapporterna redovisas de olika avfallsslagen med mängder, transportörer och slutliga avfallsmottagare. Bolaget kan konstatera att avfallsmängderna avseende det farliga avfallet ökar i liten omfattning vid ökad produktion. Det icke-farliga avfallet ökar däremot mer, eftersom avfallsfraktioner som emballage, brännbart, träpallar och wellpapp är en direkt följd av ökad produktion. Denna trend beräknas att bestå då produktionsvolymerna ökar i samband med ett nytt tillstånd.

Buller

Buller i verksamheten genereras i huvudsakligen av fläktar i ventilationssystemen och av transporter till och från anläggningen. Bolaget har låtit genomföra en bullerutredning. Därefter har åtgärder på ventilationsanläggningarna genomförts för att innehålla riktvärdet 40 dBA vid bostäder. Även ljuddämpning av den befintliga reservkraftsgeneratoren utfördes.

Bolaget har tillsammans med en extern akustikkonsult tagit fram en modell där bullerkällorna sätts samman för att simulera den specifika påverkan från verksamheten. Vid varje ombyggnad och/eller förändring av bullerkällor kommer bullerbidraget att verifieras med förnyade ingångsdata/uppmätningar till den datormodell som blir bolagets verifieringsverktyg.

Miljörisker

Länsstyrelsen i Stockholms län slår fast i beslut den 9 oktober 2007, dnr 452-04-51502, att bolagets verksamhet inte omfattas av skyldigheterna avseende farlig verksamhet i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Bolagets anläggning är inte heller att betrakta som en Seveso-anläggning enligt förordningen (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Vid en utökad framtida produktion bedömer bolaget att den lagerhållna volymen

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

lösningsmedel inte kommer att öka i en omfattning som gör att bolaget kommer att klassas om enligt denna förordning.

Bolagets har identifierat ett antal riskkällor som kan påverka omgivningen. Bolaget har särskilt lyft två riskkällor som man bedömer är av störst vikt; brand och utsläpp av kemikalier.

I anläggningen lagras stora mängder etanol, isopropanol och gasol. Vid felaktig hantering av dessa ämnen kan brand uppstå, då de är att betrakta som brandfarliga ämnen. Både personskador och skador på miljön i form av giftiga rökgaser är tänkbara konsekvenser vid brand. Vidare kan släckvattnet förorena områden i anläggningens närhet. Släckvatten från anläggningen kan avledas till Ulvsundasjön via dagvattennätet eller som ytavrinning. Bolaget gör bedömningen att den största riskkällan i verksamheten är förvaringen och hanteringen av brännbara vätskor. Den utökade produktionen kommer inte att medföra att de lagerhållna volymerna av brandfarliga vätskor på anläggningen ökar.

Komplexa teknikersystem är sårbara vilket kan medföra driftstörningar eller olyckstillbud. Vid bolagets verksamhet kan detta medföra en ökad risk för utsläpp av kemikalier. Utsläpp av miljöfarliga kemikalier kan till exempel orsaka driftstörningar i Henriksdals reningsverk. Utsläpp till dagvattennätet kan medföra att föroreningar når Ulvsundasjön, med olika grader och former av miljöpåverkan som följd. Etanol är mycket brandfarlig, men inte skadlig för vattenlevande organismer. Vidare är etanol lättnedbrytbar, inte bioackumulerbar eller toxisk. Oljeprodukter är generellt toxiska för vattenlevande organismer, bioackumulerbara och biologiskt svårnedbrytbara.

Bolaget har beskrivit ett antal åtgärder som redan vidtagits för att minimera riskerna vid anläggningen.

Företaget har byggt en ny kemikaliestation för lossning och hantering av kemikalier, inklusive brandfarliga varor, som levereras på tankbil. Vid utformningen av kemikaliestationen gick bolaget även igenom transportvägarna till och från anläggningen. Både utformning av stationen samt transportvägarna togs fram i samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Storstockholms Brandförsvaret. Lossningsplatsen är utformad för att minimera risken för utsläpp till omgivningen i händelse av en olycka genom att platsen är invallad och försedd med automatisk sprinkleranläggning. Även lossning av eldningsolja är flyttad till den invallade platsen för att skydda omgivningen vid eventuell olycka. All hantering av brandfarlig vara utförs av speciellt utbildad personal enligt skriftliga rutiner. För att förhindra att släckvatten når dagvatten- eller avloppsnätet avleds vattnet till det invallade källarplanet, varifrån det måste pumpas för omhändertagande.

I händelse av en olycka finns en insatsplan för räddningstjänsten som beskriver insats- och angreppsvägar samt var speciella risker är placerade. Företaget har

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

under en längre tid försökt att få till stånd alternativa infarter till fabriksområdet, dels för att möjliggöra alternativa angreppsvägar men också för att förenkla fordonsrörelser inom området. Vidare har bolaget upprättat en skriftlig instruktion och organisation för allt arbete som rör systematiskt brandskyddsarbete, inklusive förebyggande arbete.

YTTRANDEN OCH BEMÖTANDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms stad

Nämnden konstaterar att bolaget har bedrivit ett aktivt arbete för att minska sin miljöpåverkan och att en ökad produktion inom området kan accepteras. Bolaget uppfyller de villkor som nuvarande tillstånd ställer. Det slutliga villkoret avseende processavloppsvattnet, Delegationens beslut den 25 februari 2014, är dock olyckligt formulerat och närmast omöjligt att tillämpa i tillsynen. I övrigt framför förvaltningen bland annat följande:

- Tillverkningen av OctaplasLG är inte tillståndspliktig men beskrivs även den i ansökningshandlingarna. Enligt förvaltningens uppfattning är de olika tillverkningsprocesserna så integrerade, genom bl.a. råvaru- och energiförsörjning, avfallshantering och utsläpp av processavlopp, att föreskrivna villkor ska gälla för den samlade verksamhet bolaget bedriver på platsen.
- Förutom de av bolaget föreslagna villkoren anser förvaltningen ändå att ett tillstånd även fortsättningsvis ska förenas med ytterligare villkor utöver det s.k. allmänna villkoret. Tillståndsbeslut bör således innehålla villkor motsvarande de som i dagens tillstånd är numrerade 1, 3-5, 8-9 och 11.
- Miljöförvaltningen konstaterar att bolaget idag klarar de riktvärden för buller som gällt för företagets verksamhet sedan den 1 januari 2011. Dessa motsvarar, vad avser nivåer, de som nu anges i Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Enligt förvaltningens uppfattning bör bullervillkor motsvarande bolagets nu gällande villkor föreskrivas. Dock bör anpassning ske till den nya vägledningen vad avser nattperioden, från tidigare 22-07 till 22-06.
- Vad gäller processavloppsvattnet har två frågor varit aktuella de senaste åren, dels svårigheter att klara intervallet för pH och dels avloppsvattnets innehåll av oktylfenoletoxilater/oktylfenol som har sitt ursprung i kemikalien Triton X-100. Oktylfenol är ett utfasningsämne och därmed inte önskvärt i avloppsvattnet.
 - pH-justeringen har förnyats och bolaget klarar vid normal drift sitt villkor. Bolaget har i ansökan åtagit sig att, vid projektering av den nya produktionsanläggningen, utreda om ökad behandlingsvolym alternativt batchvis behandling av processavloppet behövs för att klara föreskrivet pH-intervall.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

- Förekomsten av oktylfenoletoxilater/oktylfenol i bolagets processavlopp har undersökts/utretts sedan 2014. Ursprunget är Triton X-100 som används i produktionen, men stor osäkerhet råder kring halterna i avloppet och i förlängningen då vilka mängder som belastar Henriksdals avloppsreningsverk. Miljöförvaltningen ser idag inte att det finns möjlighet att villkorsreglera utsläppet av oktylfenoletoxilater/oktylfenol. Förvaltningen ser positivt på bolagets arbete med att minimera utsläppet. Ambitionen bör vara att i framtiden helt frångå användningen av denna kemikalie. Förvaltningen anser att fortsatt arbete med att spåra och minimera oktylfenoler, eller andra ämnen som kan komma att uppmärksammas i framtiden, täcks in av den tredje punkten i bolagets föreslagna villkor för processavloppet och att villkoret i sin helhet kan accepteras.

Bolagets bemötanden

Bolaget instämmer i att det nu gällande slutliga villkoret avseende utsläpp av processavloppsvatten till spillvattennätet är "olyckligt formulerat" varför bolaget gärna ser en annan och mer tydlig formulering av ett nytt villkor avseende utsläpp av processavloppsvatten till spillvattennätet.

Vidare har bolaget inget att invända mot att tillverkningen av OctaplasLG innefattas i den tillståndsprövning enligt miljöbalken för utökad produktion som bolaget har lämnat in till Länsstyrelsen i Stockholms län. Samrådet har omfattat tillverkningen av OctaplasLG.

Bolaget har inget att invända mot att det nya tillståndsbeslutet förenas med ytterligare villkor i enlighet med de av miljöförvaltningen specificerade villkor som gäller med dagens tillståndsbeslut. Bolaget vill dock förtydliga att kraven i villkor 5 i nuvarande tillståndsbeslut redan har uppfyllts då lossningsplatserna har utformats i enlighet med villkoret.

Bolaget anser att de av bolaget föreslagna maximala bullernivåerna nattetid, 45 dBA, bör kunna accepteras att gälla med hänvisning till att övrigt buller från bil- och flygtrafik generellt sett bidrar till en högre bullernivå vid de närbelägna bostadsfastigheterna än 45 dBA under nattperioden. Ytterligare ett argument för att denna bullernivå ska gälla är att industrin under långa tidsrymder har legat inom ett område som enligt då gällande stadsplan har varit avsatt för enbart industri och kontorsändamål. Detta har självklart påverkat bolaget under långa tider då man har planerat och genomfört förändringar i bolagets verksamhet och då man inte hade eller tillät bostäder i absolut närhet till verksamheten. Förändringen av stadsplanen som genomfördes av Stockholms Stad på senare år möjliggjorde uppförandet av bostäder i absolut närhet till industrianläggningen, vilket inte kunde förutses tidigare. Bolaget är medvetet om att man i dagsläget klarar det idag gällande strängare bullerkravet om 40 dBA nattetid vid närbelägna

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anf.nr. 0180-102

bostäder och bolaget kommer att acceptera denna nivå om den föreskrivs i det kommande tillståndsbeslutet.

Stockholm Vatten AB (SVAB)

SVAB tillstyrker att tillstånd beviljas för verksamheten under förutsättning att SVAB:s yrkanden beaktas.

För att kunna ta ställning till verksamhetens utsläpp av oktylfenoletoxilater/oktylfenol (OPE/OP) yrkar SVAB på en provotid för utsläpp till spillvattennätet enligt nedan. Provotiden ska även innehålla en utredning avseende det maximala momentana flödet, uttryckt som l/sekund. SVAB yrkar att Miljöprövningsdelegationen föreskriver följande utredningsvillkor:

- Miljöprövningsdelegationen skjuter upp avgörandet om slutliga villkor för utsläpp av processvatten till spillvattennätet. Bolaget ska under provotiden, i samråd med tillsynsmyndigheten och SVAB, utreda processvattnets karaktär samt lämpliga metoder för behandling av processvattnet innan det släpps till det kommunala reningsverket. Bolaget ska även redogöra för om det är möjligt att rena vattnet helt på egen hand. Utredningen ska bland annat kartlägga processvattnets innehåll av OPE/OP.

Bolaget ska senast ett (1) år efter att detta beslut vunnit laga kraft hålla ett samråd med tillsynsmyndigheten samt SVAB med anledning av provotiden. I samband med detta ska en skriftlig lägesrapport lämnas,

Resultaten av utredningen samt förslag till slutliga villkor ska ges in till Miljöprövningsdelegationen senast två (2) år efter att detta beslut vunnit laga kraft.

I samråd med SVAB klarlägga vilket maximalt momentant utsläpp av processavloppsvatten i l/sek som är acceptabelt till spillvattennätet och Hornsbergs avloppspumpstation.

SVAB yrkar på att Miljöprövningsdelegationen föreskriver slutliga villkor enligt följande:

- Utgående processavloppsvatten som avleds till spillvattennätet ska som begränsningsvärde innehålla pH 6,5–10. Mätning och registrering av pH-värden ska ske kontinuerligt. Tillsynsmyndigheten och SVAB ska snarast, dock inom 24 timmar efter att överskridandet konstaterats, meddelas om intervallet inte innehålls.

SVAB yrkar att samtliga delverksamheter inom verksamheten ska provas och därmed omfattas av detta tillstånd. SVAB anser bland annat att den verksamhet som OctaplasLG omfattas av ska ingå i denna tillståndsprovning.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Kemikalier ska hanteras och förvaras så att spill eller läckage inte kan nå spill- eller dagvattennätet.

Bolaget ska fortlöpande utreda kemikalieanvändningen i syfte att ersätta produkter med miljöfarliga komponenter med mer miljöanpassade.

Ämnen som är klassade som miljöfarliga ska inte, utan SVAB:s medgivande, släppas till avloppet.

Provtagning och analys av spillvatten ska genomföras av behörig provtagare och ackrediterat laboratorium.

SVAB noterar att bolaget åtar sig att ta ut återkommande prover av det samlade utgående processavloppsvattnet. Frekvensen avseende provtagning samt analysomfattning bestäms i samråd med tillsynsmyndigheten. Oavsett om miljöprövningsdelegationen beslutar om att föreskriva en provtid bör bolaget även åta sig att samråda med SVAB i detta avseende.

Maxbelastning av flöde, 20 000 m³, per vecka måste vara jämnt fördelat över hela veckan för att undvika en för hög belastning i Hornsbergs pumpstation.

Den maximala årsbelastningen av organiskt material kommer med ökad produktion enligt det nya tillståndet att öka. För att inte processer i reningsverket ska störas är det lämpligt med ett så jämnt flöde som möjligt och ett undvikande av flödestoppar. Då COD-analysen innehåller kvicksilver ser SVAB gärna att verksamheter hellre karakteriserar sitt vatten genom analys av BOD och TOC.

Bolagets bemötanden

Bolaget motsätter sig inte att under en provtid utreda bolagets utsläpp av OPE/OP, på vilket sätt utsläppen av dessa kan minimeras till nivåer som är acceptabla, utreda processavloppsvattnets karaktär samt kartlägga hur utgående processavloppsvattenflöde varierar.

Bolaget vill även framföra att det redan pågår ett omfattande arbete med att dels kartlägga verksamhetens utsläpp av OPE/OP, dels genomföra åtgärder som minskar dessa utsläpp och även att utarbeta en tillförlitlig analysmetod. Fortskridandet av detta arbete har regelbundet kommunicerats till SVAB och Miljöförvaltningen.

Bolaget anser även att det inte finns något behov av att utreda möjligheterna att "rena vattnet helt på egen hand", eftersom processavloppsvattnets innehåll av organiskt material i form av etanol, proteinrester och andra lättnedbrytbara ämnen kan behandlas mycket framgångsrikt vid Henriksdals avloppsreningsverk.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Bolaget motsätter sig inte heller att det pH-intervall SVAB föreslår, vilket är ett något snävare intervall än tidigare, fastställs i det kommande tillståndsbeslutet. Bolaget påtalar att ett snävare pH-intervall kommer att medföra att förbrukningen och utsläppen av tillsatskemikalier för pH-reglering kommer att öka. Nyttan av detta måste således anses begränsad.

Bolaget har avslutningsvis inget att invända mot att tillverkningen av OctaplasLG innefattas i den tillståndsprövning enligt miljöbalken för utökad produktion som bolaget har lämnat in till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Storstockholms brandförsvaret, SSBF

Bolagets transporter kommer att förändras både vad avser frekvens, typ av fordon och produkter. Bolaget konstaterar också att deras bedömning är att risken för olycka kopplat till transport ökar, medan risken för större olyckor kopplat till tankbilstransporter minskar. Detta resonemang har SSBF inga invändningar emot. SSBF anser dock, för att skapa en något mer jämförbar bild av hur riskbilden ser ut, att bolaget bör beskriva förändringen i risk med kvantitativa riskmått så som individ- och samhällsrisk och jämföra verksamheten innan och efter utökad produktion mot exempelvis DNV:s, Det norske veritas, acceptanskriterier.

Kemikaliestation och lossningsplats har vissa tekniska skydd. Det anges dock inte vilka dessa säkerhetsanordningar är, om de är passiva eller kräver ett aktivt handlande för att fungera.

Det anges i MKB:n att kontaminerat släckvatten vid brand vid anläggningen kommer att ledas till Ulvsundasjön via dagvattennätet eller som ytavrinning. Vidare anges att släckvatten avleds till ett invallat källarplan. Det bör utredas vilken kapacitet källarplanet har för att hantera släckvatten, vidare saknas ritningar över källarplanets layout. Bolaget rekommenderas att vid uppdatering av insatsplanen nyttja brandskyddsföreningens rekommendationer om insatsplan för innehåll, symboler, ritningsunderlag med mera. Bolaget bör samråda med SSBF om insatsplanens utformning.

Bolagets bemötanden

Bolaget kommer att utveckla de riskvärderingar som är gjorda för anläggningen och göra dessa mer detaljerade. Vid detta arbete kommer bolaget att beakta de synpunkter som lämnats av SSBF.

Beträffande de säkerhetsanordningar vid kemikaliestationen och lossningsplatsen som beskrivs i yttrandet kan nämnas att dessa är helautomatiska. Vidare kan nämnas att SSBF, i beslut den 14 april 2011, givit bolaget ett drifttillstånd för kemstationen med tillhörande lossningsplats. Av beslutet framgår att anläggningen har "befunnits betryggande". Uppdateringar av bolagets insatsplan görs löpande som en del i den ordinarie verksamheten och detta arbete sker och kommer även i fortsättningen att ske i samråd med SSBF.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Industriutsläppsförordningen

Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken är liten för att verksamheten medför föroreningskada inom det område den avses bedrivas och att det därför inte krävs en statusrapport enligt 1 kap. 23 § industriutsläppsförordningen (2013:250).

Tillåtlighet

Val av plats inkl. planförhållanden

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska för verksamheten väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Tillstånd får inte ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen.

Den planerade verksamheten kommer att bedrivas på fastigheterna Hornsberg del av 10 samt Munterheten 1 och 2 i Stockholms kommun där bolaget redan bedriver verksamhet som omfattas av Miljöprövningsdelegationens beslut den 17 mars 2008 om tillstånd enligt miljöbalken. Området är planlagt för industri och kontor. Verksamheten bedöms inte, i större utsträckning, påverka bostäder eller något område med natur- eller kulturvärden. Bolaget har i ansökningshandlingarna uppgett att de lokala miljökonsekvenserna kommer att minska i jämförelse med nollalternativet.

Miljöprövningsdelegationen finner mot bakgrund av bolagets åtaganden och skyddsåtgärder samt föreskrivna villkor att en utökning av verksamheten i enlighet med ansökan kan, med hänsyn till 2 kap. 6 § miljöbalken, godtas på den aktuella platsen.

Miljö kvalitetsnormer

Miljöprövningsdelegationen bedömer mot bakgrund av den redovisning som lämnats i ansökan att verksamheten inte kommer att medverka till att någon miljö kvalitetsnorm riskerar att överskridas.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Hänsynsregler

Miljöprövningsdelegationen bedömer utifrån bolagets ansökan och genom de åtgärder och försiktighetsmått som bolaget har och avser att vidta samt genom de villkor och i övrigt Miljöprövningsdelegationen har fastställt i detta tillstånd, att inga hinder enligt 2 kap. 2-5 §§ miljöbalken föreligger.

Miljömål

Miljöprövningsdelegationen finner att bolaget på ett tillräckligt sätt redogjort för verksamhetens påverkan på nationella, regionala och lokala miljömål samt på vilket sätt bolaget avser att verka för uppfyllandet av dessa.

Rimlighetsavvägning

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska de krav som ställs i detta beslut enligt 2 kap. 2-6 §§ miljöbalken inte vara orimliga att uppfylla. Miljöprövningsdelegationen finner att hinder enligt 2 kap. 7 § miljöbalken inte föreligger.

Sammanfattning av tillåtlighet

Mot bakgrund av ovan och vad som följer av detta beslut samt de åtgärder som bolaget åtagit sig finner Miljöprövningsdelegationen att verksamheten vid bolagets anläggning ska tillåtas och att tillstånd kan lämnas till den ansökta verksamheten.

Tillstånd

Omfattning

Tillståndets omfattning bör bestämmas i enlighet med ansökan, det vill säga:

- renframställa proteiner ur maximalt 3 500 ton humanplasma,
- renframställa proteiner ur maximalt 500 ton halvfabrikat och
- renframställa proteiner ur maximalt 15 ton råsubstanser från odling, extraktion och farmaceutisk beredning till injektionspreparat,
- tillverka virusinaktiverad plasma, såsom OctaplasLG.

I förhållande till gällande tillstånd är det en produktionsökning på 57 % för att renframställa proteiner ur humanplasma, 76 % för att renframställa proteiner ur halvfabrikat och 20 % för att renframställa proteiner ur råsubstanser. Tillståndet ska även omfatta övrig verksamhet såsom återvinning av etanol och tillverkning av sterila vattenlösningar.

Giltighetstid

Miljöprövningsdelegationen finner inga skäl att tidsbegränsa tillståndet. Regler för omprövning av tillståndet så vitt avser verksamhetens omfattning eller villkor meddelade i tillståndet finns i 24 kap. 5 § miljöbalken. Bland annat kan omprövning göras när det förflutit tio år från det att tillståndsbeslutet vann laga kraft.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Villkor

Villkor 1, Allmänt

Bolaget är skyldigt att vidta de skyddsåtgärder och försiktighetsmått och att driva verksamheten på det sätt man åtagit sig i ärendet.

Miljöprövningsdelegationen vill särskilt påpeka att Delegationen uppfattat att bolaget åtagit sig att installera ett försteg till befintlig destillationskolonn för att skapa förutsättningar för en så effektiv återvinning av etanol som möjligt. Vidare har delegationen uppfattat att bolaget åtagit sig att utreda om en ökad behandlingsvolym behövs för att innehålla föreskrivna villkor för utgående processavloppsvatten.

Villkor 3, Buller

Tillsynsmyndigheten har framfört att bolaget idag klarar de riktvärden för buller som gällt för bolagets verksamhet sedan den 1 januari 2011. Dessa motsvarar, vad avser nivåer, de som nu anges i Naturvårdsverkets vägledning. Bolaget har yrkat att 45 dBA ska gälla nattetid, men anför samtidigt att de kan acceptera 40 dBA om den nivån skulle föreskrivas. Miljöprövningsdelegationen finner det rimligt att föreskriva villkor i nivå med Naturvårdsverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller. Eftersom bolaget har uppgett att produktionsökningen inte kommer medföra nya bullerkällor och att bullernivåerna inte heller kommer att påverkas finns, enligt Miljöprövningsdelegationens bedömning, inte skäl att höja till 45 dBA för natt.

Då bullerbelastningen redan är hög från i första hand trafiken i omgivningen anser Miljöprövningsdelegationen att kontroll bör ske genom närfältsmätningar och beräkningar istället för mätning vid bostäder. Delegationen anser att det är rimligt att i första hand genomföra bullermätningar vid betydande förändringar i verksamheten som kan påverka bullersituationen eller när tillsynsmyndigheten begär det.

Villkor 4 och 5, Kemikaliehantering m.m.

Kemiska produkter kan skada reningsprocesser i avloppsreningsverket och förstöra möjligheterna att nyttja slam från avloppsreningsverket. Kemiska produkter kan även via reningsverken nå slutrecipient och där påverka djur och växter negativt ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. För att minska risken för negativ påverkan på reningsverkets processer samt efterföljande recipient behöver bolaget där så är möjligt fortlöpande arbeta aktivt med att byta ut kemiska produkter mot sådana som är mindre skadliga utifrån miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Miljöprövningsdelegationen anser därför att villkor ska föreskrivas om detta och att det årligen i miljörapporten ska redovisas vilka kemiska produkter som bytts ut eller inte längre används i verksamheten. SVAB som är huvudman för det kommunala reningsverket bör få kännedom om dels den aktuella kemikalieförteckningen dels den kemikalieredovisning som redovisas i den årliga miljörapporten.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Vid hantering och lagring av kemiska produkter och farligt avfall finns risk för spill som kan ge upphov till föroreningar och påverka omgivningen. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför villkor som förtydligar bolagets ansvar att begränsa sådana risker och att ha beredskap för att vidta åtgärder som begränsar konsekvenserna vid ett eventuellt utsläpp.

Villkor 6 och 7, Utsläpp till vatten

Bolaget har yrkat på ett villkor avseende utsläpp till vatten som innebär att volymen processavloppsvatten inte får överskrida 600 000 m³ per löpande 12-månaders period och endast i undantagsfall överskrida 20 000 m³ per vecka. SVAB har i sitt yttrande framfört att det är viktigt att volymen per vecka är jämnt fördelat över veckan för att förhindra för hög belastning i närliggande pumpstation.

Miljöprövningsdelegationen finner det rimligt att en maxvolym per år föreskrivs som villkor och att den ska vara 600 000 m³. Delegationen kan konstatera att maxvolymen så långt som möjligt ska vara jämnt fördelat under hela året för att inte förorsaka problem i närliggande pumpstation. En maxvolym per vecka som motsvarar föreskriven maxvolym per år skulle innebära drygt 11 500 m³ per vecka, vilket motsvara nu gällande villkor. Delegationen bedömer att det inte är nödvändigt att föreskriva en särskild maxvolym per vecka som villkor utan gör bedömningen att så som produktionsprocessen ser ut kommer flödet till spillvattennätet vara i det närmaste kontinuerligt och att det därför är tillräckligt att villkoret formuleras så att bolaget ska sträva efter ett så jämnt flöde som möjligt.

Miljöprövningsdelegationen ser positivt på att bolaget åtagit sig att utreda vidare om det kommer vara nödvändigt att installera ytterligare en utjämningsbassäng för processavloppsvattnet eller andra alternativ för att även vid en produktionsökning kunna innehålla föreskrivna villkor samt leva upp till de krav som SVAB ställer.

Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att bolaget har haft problem med utsläpp till spillvattennätet av virusinaktiveringskemikalien Triton X-100. Delegationen gör bedömningen att bolaget, i samråd med tillsynsmyndigheten och SVAB, har arbetat aktivt för att hitta källan/källorna till utsläppet. Delegationen finner det nödvändigt att bolaget fullföljer detta arbete och följer den handlingsplan som bolaget redovisat. Delegationen anser att det inte är nödvändigt att föreskriva ett särskilt villkor för detta utan gör bedömningen att hanteringen av Triton X-100 ryms inom villkor 7. Delegationen anser att den närmare hanteringen av oönskade utsläpp av kemiska produkter till spillvattennätet lämpligen bör ske inom tillsynen.

Miljöprövningsdelegationen anser att det är viktigt att förtydliga det ansvar bolaget har i att aktivt arbeta med att förebygga att oönskade utsläpp sker av

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

kemiska produkter som kan påverka reningsverket negativt och föreskriver därför detta som villkor.

Bolaget föreslår att villkoret avseende utsläpp till spillvattennätet även ska innefatta att bolaget återkommande ska ta prover på det samlade utgående processavloppsvattnet. Vidare föreslår bolaget att frekvensen avseende provtagning samt analysomfattning bestäms i samråd med tillsynsmyndigheten.

Miljöprövningsdelegationen anser att det är nödvändigt att bolaget har en återkommande kontroll av processavloppsvattnet och att detta redovisas särskilt i miljörapporten. Delegationen delegerar till tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende provtagningsfrekvens och de miljöfarliga kemiska föreningar som ska analyseras. Delegationen förutsätter att provtagning och analys av spillvatten ska genomföras av behörig provtagare och ackrediterat laboratorium.

Villkor 8, Utsläpp till vatten, pH

SVAB har i sitt yttrande framfört att utgående processavloppsvatten ska ligga inom intervallet pH 6,5 till 10,0. Bolaget har i sitt bemötande av SVAB:s yttrande framfört att de kan acceptera den övre gränsen på pH 10, men att detta kommer att medföra att kemikalieförbrukningen kan komma att öka i samband med pH-justeringen.

Miljöprövningsdelegationen anser att SVAB:s krav ska gälla som begränsningsvärde och att kontroll ska ske genom kontinuerlig mätning. Ett överskridande av föreskrivet pH-intervall kan innebära skador på ledningsnätet och i närliggande pumpstation. Vidare konstaterar Miljöprövningsdelegationen att ett överskridande även kan innebära en arbetsmiljörisk för personal som arbetar med ledningsnät och pumpstationer. Detta är dock en fråga som inte omfattas av denna prövning. Av säkerhetsskäl är det, såsom SVAB påpekat, av stor vikt att huvudmannen för ledningsnätet omgående får kännedom om eventuella avvikelser.

Villkor 9, Lukt

Bolaget har uppgett att det inte framförts klagomål från närboende på lukt från verksamheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att det finns viss risk för att lukt kan uppkomma. Miljöprövningsdelegationen anser därför att tillsynsmyndigheten, om så sker, ska ges möjlighet att ställa krav avseende åtgärder för ett begränsa besvärande lukt i omgivningen från verksamheten.

Villkor 10, Förbrukning olja

Miljöprövningsdelegationen är positiv till att bolaget installerat en ny energianläggning för produktion av processånga. Vidare anser delegationen att det ur miljösynpunkt är fördelaktigt att bolaget i första hand nyttjar elångpannan framför oljepannan. Detta är särskilt fördelaktigt då verksamheten ligger så nära

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

bostäder och förbränning av olja medför utsläpp till luft som kan ha negativ påverkan i den närliggande omgivningen.

Villkor 10, Transporter

Miljöprövningsdelegationen kan konstatera att bolaget arbetat med att förbättra situationen avseende tunga transporter till och från anläggningen genom att driftsätta ett lager i Märsta för omlastning och optimering av transporter. Delegationen konstatera dock att frågan om transporter fortsatt är viktig såväl ur miljösynpunkt som ur ett riskperspektiv. Det är därför viktigt att bolaget har ett fortsatt aktivt arbete för att se över transportsituationen.

Villkor 11, Egenkontroll

Bolaget ska följa förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll. Miljöprövningsdelegationen anser att ett kontrollprogram som uppfyller bestämmelserna enligt denna ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. Med hänvisning till att verksamheten redan är i drift och att inga nya större förändringar införs i verksamheten bör egenkontrollprogram kunna tas fram inom tre månader.

Villkor 12, Om verksamheten upphör

Bolaget ska minst sex månader innan planerad avslutning av verksamheten lämna in en anmälan till tillsynsmyndigheten med förslag på provtagning och eventuell efterbehandling av förorenad mark, vatten eller byggnader.

Delegation

Tillståndsmyndigheten får överlåta åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor av mindre betydelse enligt 19 kap. 5 § och 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen bedömer att de specifika frågorna som har delegerats i detta beslut är av sådan mindre betydelse som avses.

Igångsättningstid

Med hänsyn till att verksamheten pågår fastställer inte Miljöprövningsdelegationen någon viss tid inom vilken den med detta tillstånd avsedda verksamheten ska ha satts igång.

Verkställighet

Sökt verksamhet innebär en fortsättning på tidigare verksamhet samt med möjlighet till utökad produktion. Nya markområden kommer inte att tas i anspråk och inga betydande förändringar av miljökonsekvenserna för omgivningen kommer att ske. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verkställighet kan ges med stöd av 19 kap. 5 § punkt 12 och 22 kap. 28 § första stycket första meningen miljöbalken för tillståndsgiven verksamhet i enlighet med bolagets begäran.

Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Övriga överväganden

Miljöprövningsdelegationen finner att det underlag som bolaget redovisat i fråga om att uppfylla kraven i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel är tillräckligt för att pröva denna ansökan. Uppföljning av förordningens krav ska i övrigt hanteras inom tillsynen.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser sammanfattningsvis, med bolagets åtaganden och de i detta tillstånd föreskrivna villkoren, att verksamheten går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Tillstånd kan därför lämnas till verksamheten.

INFORMATION

Detta tillstånd befriar inte bolaget från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Några exempel på bestämmelser anges nedan.

Bolaget ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka och förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön (26 kap. 19 § miljöbalken) samt i övrigt iaktta vad som sägs i förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Farligt avfall ska hanteras så som är angivet i avfallsförordningen (2011:927).

Varje år ska senast den 31 mars en miljörapport lämnas in till tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 20 § miljöbalken. Rapportering sker digitalt genom Svenska Miljörapporteringsportalen, <https://smp.lansstyrelsen.se>.

Enligt förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken ska avgift betalas årligen av den som bedriver miljöfarlig verksamhet.

KUNGÖRELSEDELGIVNING

Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet och Mitt i Kungsholmen.

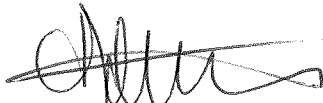
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen i Stockholms län senast den 23 mars 2016.


Datum
2016-02-17

Beteckning
5511-9-2015
Anl.nr. 0180-102

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län. I beslutet har deltagit Lena Johansson, ordförande och Anette Broman, miljöszakunnig. Ärendet har beretts av Elin Sieurin, miljöhandläggare.



Lena Johansson



Anette Broman

Bilagor:

1. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.

Kopia till:

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, Box 11930, 404 39 GÖTEBORG

Stockholms stad, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Box 8136, 104 20

Stockholm

Miljöförvaltningen, Stockholm kommun, miljoforvaltningen@stockholm.se

Stockholm Vatten, stockholmvatten@stockholmvatten.se

Storstockholms brandförsvär, registrator@ssbf.brand.se

Aktförvarare, Länsstyrelsen i Stockholms län, Regeringsgatan 66